

Uttalelser etter høringsfrist 16. mars

Varslede tillegguttalelser fra industrien – mottatt 22.05.2018

Alcoa

Elkem

Hydro

IndustriEI

Norsk Industri

Innspill til Statnetts forslag til tariffmodell 2019

Vår ref: TL

Deres ref: Innspill til tariffmodell 2019

Dato: 22.05.2018

Bakgrunn

Alcoa Norway ANS er en aluminiumsprodusent med to smelteverk i Norge, i Mosjøen og på Lista, med et kraftforbruk som nærmer seg 5 TWh per år. Alcoas aluminiumsverk har vært en sentral del av det moderne norske kraftnettet siden byggingen av disse og de nærliggende kraftverkene og representerer to av de største punktuttakene i det norske nettet. Siden aluminiumsproduksjon er en kontinuerlig prosess er dette også to av de mest stabile uttakene og bidrar til roterende masse i systemet, ikke minst på sommertid. Samtidig stiller vi vår kortsiktige fleksibilitet til rådighet som reserver når det er påkrevd eller ønskelig.

Aluminiumsproduksjon er som kjent også blant de mest kraftintensive prosessene og vår virksomhet er svært kraftprissensitiv. Dette betyr åpenbart at Alcoa er avhengig av at vi har et velfungerende kraftsystem i Norge, men det betyr også at forutsigbare rammebetingelser på kraft er en forutsetning for å fortsette den positive utviklingen, hvor vi ser at norske verk klarer å tiltrekke seg investeringer i den globale konkurransen om disse. Nettkost er en ikke ubetydelig del av disse kostnadene.

Vi skal ikke her gjenta våre generelle innspill til Statnetts forslag til ny tariffmodell, som sendt tidligere, men her holde oss spesifikt til den nye modellen for tariffing av kraftintensiv industri (KII). Denne er foreløpig relativt overflatisk beskrevet av Statnett og heller per i dag tilstrekkelig forankret i gjeldende regelverk. Denne modellen er enkelt sagt utålelig for Alcoa, med økninger i årlige nettkostnader i hundremillionersklassen og stor usikkerhet rundt endelig modell og resultat. Vi vil her gi våre kommentarer til prosessen, beregning av industriens totale andel av kostnadene, grunnlaget for differensiering mellom industrilast og andre forbrukskunder og styrking av modellen gjennom ytterligere differensiering mellom ulike industrilaster avhengig av nettmessig nytte.

Innspill

1. Prosessen: Alcoa er positivt innstilt til å gjøre endringer i tariffmodellene og grunnlaget for disse, men vi må minne om at disse endringene kan få svært store økonomiske konsekvenser for de mest kraftintensive bedriftene og etterlate et inntrykk av stor regulatorisk risiko knyttet til nettkostnader. Vi forutsetter at Statnetts styre ikke vil vedta en ny modell for tariffing av KII uten tilstrekkelig kunnskap om hvilken effekt en ny modell på kundene som berøres. Det forutsetter at modellen legges ut på høring og at kundene gis tid til å evaluere effekten av denne på den enkelte. Den nye modellen må også være robust i møte med alle regulatoriske krav. Vi kan ikke leve med så store kostnadsøkninger som det er foreslått og vi kan ikke leve med så store endringer i kostnadsbildet hvert fjerde år, eller oftere. Modellen må også enkelt kunne tilpasses evt endringer i tariffingen av produksjon. I så måte er det **svært vanskelig for å se at det skal være mulig for Statnett å komme fram til en ny og endelig modell for tariffing av KII i innen utgangen av juni.**

2. **Industriens andel av kostnadene:** Her vil vi vise til Norsk Industris innspill og støtte opp under dette. **Industriens prisfølsomhet og dermed hensynet til effektiv utnyttning av nettet tilsier at disse bedriftene samlet sett kun skal dekke den delen av kapitalkostnadene som er direkte henførbart til industrilast.** Denne andelen er, som Norsk Industris innspill har vist, betydelig lavere enn det som er estimert av Statnett i det opprinnelige høringsdokumentet. Vi er her særlig kritiske til Statnetts tanker om å fordele kostnadene for framtidens nett på basis av andelen forbruk i dagens nett. Det gir industrien en dobbel byrde det ikke finnes grunnlag for. Samtidig ser man fullstendig bort fra at industriens direkte henførbare kostnader i framtidig nett vil dekkes av anleggsbidrag. Videre bør genuint residuale kostnader prinsipielt og faglig sett ikke lastes prisfølsomt forbruk. Per i dag kan det også se ut til at Statnett vil arbeide for å fjerne taket på innmatingstariffen, samtidig som man lager en modell hvor reduksjonsfaktoren medfører at industrien må dekke en andel av de produksjonsrelaterte kostnadene. Det er ingen logikk eller konsekvens i dette. **Alt tilsier en betydelig høyere reduksjonsfaktor for industrien enn de 40% som er foreslått, slik det da også er i andre land med betydelig industriforbruk, med reduksjoner på opp mot 90%.**
3. **Prisfølsomhet er et nettmessig kriterium:** Det er ingen som helst tvil om at differensiering mellom forbrukskundene må skje på basis av objektive og kontrollerbare kriterier og utegenskaper ved kundene som påvirker nettet teknisk og/eller økonomisk. Alcoa støtter Statnett i at industriforbruk åpenbart har egenskaper som forsvaret differensiering ut fra forbrukets nettmessige nytte. KII bidrar til uunnværlig stabilitet og masse i systemet. Store reduksjoner i industriforbruk vil gi økt kostnader for kraftsystemet og øvrige kunder. Riktig utforming av tariffen kan bidra til økt industriforbruk og lavere kostnader for øvrige forbrukskunder, mens høy industritariff kan medføre reduksjon i roterende masse, stor overkapasitet i nettet og død kapital. Det gjelder på kort sikt for eksisterende forbruk og på lang sikt for nytt eller økt industriforbruk. Paradoksalt nok er det dermed nettopp i situasjoner som i dag, hvor man gjør store investeringer i nettet og bygger ut ny overkapasitet at det er særlig viktig å legge til rette for forbruk med stor nettmessig nytte. Det avgjørende element i vurderingen av hvordan man kan legge til rette for effektiv nettutnyttelse er kundenes prisfølsomhet, altså kundens respons på tarifføkninger. Prisfølsomhet er derfor et relevant, nettmessig, kriterium for å differensiere mellom kunder.
4. **Gi incentiver til særlig gunstig forbruk:** Selv om Alcoa støtter Statnetts syn på differensiering på basis av prisfølsomhet mener vi ytterligere nettmessig nytte også må legges til grunn ved fastsetting av tariffene. **Tariffene må fremme den type forbruk som yter tilleggstjenester til nettet, som sommerforbruk og jevnt forbruk over døgnet.**
5. **Fastsetting av kriterier for KII-faktor:** Det neste spørsmålet er hvordan kundene hvis forbruk har nettmessig nytte, og dermed skal fremmes, skal identifiseres og kriteriene defineres. Statnett har foreslått størrelse, energiintensitet og eksponering for internasjonal konkurranse. Størrelse fordi det i seg selv har nettmessig nytte, energiintensitet og eksponering for internasjonal konkurranse fordi det er et mål på prisfølsomhet, og dermed risiko for at nyttig og nødvendig forbruk blir lavere enn det som er nettmessig forsvarlig eller effektivt.
 - a. Størrelsen på lastuttak måles enkelt. Kravet om tilkobling på et visst nivå må tilpasses realitetene for industriforbruk i industriparke, dvs krav til spenningsnivå må fjernes. Uttak over en viss terskelverdi bør kvalifisere for industritariff, dersom forbrukeren heller ikke kan laste evt økte kostnader over på sine kunder.
 - b. Muligheten til kostnadsoverveltning kan måles ut fra Statnetts forslag, eksponering for internasjonal konkurranse, men erfaringene fra tilsvarende kriterieøvelser ifm

vurdering av risiko for karbonlekkasje tilsier at dette helst gjøres i form av en helhetlig til dels kvalitativ vurdering.

- c. Vi oppfatter at Statnett har valgt energiintensitet framfor el-intensitet for å sikre seg at valg av kriterium ikke skal være et disinsentiv til elektrifisering. Vi ser poenget med at tariffen ikke skal hindre overgang til el, men det er jo nettopp det lavere nettkostnader for de mest el-intensive bidrar til; å fjerne hindre for denne overgangen. Overgang til el gir høyere reduksjonsfaktor. Videre er substituerbarheten ofte begrenset siden store deler av den norske industriens gassforbruk går til prosesser som krever forbrenning. Elintensitet er dermed det mest nettrelevante og treffsikre måleparameteret i denne sammenhengen.
- d. Alcoa mener elintensitet må måles på basis av andel av total kostnader eller totale variable kostnader. Det er de elkostnadenes effekt på vår globale kostnadsposisjon som er avgjørende for om investeringene trekkes til våre virksomheter i Norge. Dermed er det dette som er avgjørende for vår evne til å bidra til effektiv utnytting av nettet. Elkost som andel av total kost er også langt mer stabilt over tid, noe som blir viktig for å få til en effektiv, forutsigbar og robust tariffmodell. Vurderingen må åpenbart gjøres på basis av normpriser, ellers blir sammenligning og dermed grunnlaget for differensiering vanskelig.
- e. Det er stor variasjon mellom alminnelig forbruk og KII i elintensitet, noe som forsvarer differensieringen mellom disse to kundegruppene. Det er imidlertid også stor variasjon mellom de ulike bransjene innenfor KII. Vi har derfor vanskelig for å se at en modell som ikke også differensierer mellom de ulike bransjene på basis av deres elintensitet vil være en logisk konsekvens av systemets logikk, og dermed en modell som er robust i møte relevant regelverk. Når prisfølsomhet først er et differensieringskriterium må reduksjonsfaktoren være høyere for bedrifter der elkostnadene utgjør over 20% av total kost enn der den for eksempel utgjør 5%.
- f. Videre mener vi altså at det bør gjøres en ytterligere differensiering på basis av direkte bidrag til kostnadsreduksjoner i form av reduksjoner som gir incentiver til særlig gunstig bruk av nettet i form av sommerlast og jevnt forbruk over døgnet, en besparelse som er godt dokumentert også av Statnett.
- g. De forbrukerne med det nettmessig sett gunstigste forbruket bør kvalifisere til en reduksjonsfaktor på opp mot det samme som tilsvarende i dag. Samtidig bør antallet reduksjonsfaktorer man kvalifiserer seg til reduseres og minimumsfaktoren løftes betydelig, slik det er i andre lands modeller.

For Alcoa Norway ANS,

Toini Løvseth

Nordisk Energidirektør

Kai-Rune Heggland

Country Manager

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Deres ref.

"Innspill tariffmodell 2019 – Stort enkeltforbruk"

Vår ref.

TO

Dato:

22. mai 2018

Innspill til tariffing av stort enkeltforbruk - høringsvar fra Elkem AS

Vi viser til høringsnotat vedrørende ny tariffmodell for transmisjonsnettet, publisert av Statnett 15. januar 2018. Elkem sendte inn et høringsvar 16. mars 2018, hvor vi presiserte at tariffing av industrikunder ville bli utdypet på et senere tidspunkt. Basert på eksterne utredninger og Statnetts tidslinje knyttet til beslutningsprosess, ønsker vi nå å gi en uttalelse også for tariffing av industrikunder.

Elkem er kjent med at Norsk Industri har sendt inn en høringsuttalelse knyttet spesifikt til tariffing av industrien. Vi stiller oss bak denne uttalelsen, men ønsker samtidig å komme med egne innspill.

Bakgrunn

Elkem er en kraftforedlende industriaktør i Norge, med stort forbruk fordelt på seks smelteverk. Totalforbruk er nesten 4 TWh og kjennetegnes ved høyt, stabilt uttak. Av historiske årsaker er lokaliseringen av disse verkene stort sett i nær tilknytning til kraftproduksjon. Dette medfører at vi benytter «kortreist kraft» og dermed avlaster nettet. Vi er konkurranseutsatt gjennom produksjon av produkter hvor prisene settes i globale markeder og økte kostnader vil derfor gå direkte utover vår konkurransevne i et allerede tøft marked. Elkem har investert betydelig summer i norske verk de siste ti årene og håper å fortsette med dette i fremtiden, men dette betinger forutsigbare og gode rammevilkårene som blant annet nettkostnader.

Innspill

Statnett presenterte 15. januar 2018 en tariffmodell for industrien hvor det ble foreslått en flat differensieringsfaktor på 40% for alle kunder definert som prispfølsomme, basert på utvalgte kriterier. Kriteriene som Statnett har lagt til grunn er; størrelse, energiintensitet og internasjonal konkurranse. Gitt foreslåtte modell, vil dette medføre en betydelig merkostnad for Elkem sammenlignet med dagens modell. Dette vil svekke vår konkurransevne betydelig og dermed redusere lønnsomheten ved våre norske verk vs andre verk i konsernet.

Elkem er enig med Statnett om differensiering av nettkostnader mellom kraftforeldene industri og øvrig forbruk. Samtidig er det viktig at differensieringen skjer på objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold. I tillegg må tariffmodellen legge til rette for en effektiv utnyttelse og utvikling av nettet fremover. Industrien har egenskaper som bidrar til å redusere Statnetts kapitalkostnader og systemkostnader, gjennom blant annet høy sommerlast, stabilt forbruk gjennom døgnnet, store enkeltuttak, samt betydelige merkostnader ved bortfall.

Elkem AS

Corporate headquarters

Postadresse: Postboks 334 Skøyen 0213 OSLO Norge	Kontor adresse: Drammensveien 169 0277 OSLO	Telefon: + 47 22 45 01 00 Telefax: +47 22 45 01 11	Bankgiro:	Organisasjonsnr.: NO 911382008 MVA
--	---	---	-----------	---------------------------------------

Elkem mener kraftforedlende industri kun skal dekke kostnader som er direkte henførbare til industrikundene. Industriens prisfølsomhet tilsier at kapitalkostnader som påløper grunnet andre/uvise kundegrupper (residuale kostnader) bør bæres av kunder med liten prisfølsomhet. Dette er en argumentasjon og metodikk også Statnett har lagt til grunn i sin modell. Elkem er derimot kritiske til hvordan Statnett begrunner sin differensieringsfaktor til industrien. Norsk Industri har gått grundig igjennom Statnetts egen modell og tallmateriale og konkluderer med at de henførbare kostnadene til kraftforedlende industri er betydelige lavere enn hva Statnett selv har lagt til grunn ved beregningen av 40% differensieringsfaktor. Dette tilsier at differensieringsfaktoren skal settes vesentlig høyere enn foreslåtte nivå. Dette vil også samsvare bedre med industritariffer i land vi kan sammenligne oss med, som Tyskland og Frankrike. Elkem støtter Norsk Industris arbeid og konklusjon.

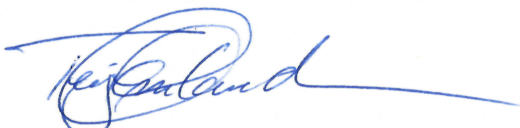
Når det gjelder spesifikt kriteriene Statnett har basert sin differensiering på, størrelse, energiintensitet og internasjonal konkurranse, mener Elkem størrelse og internasjonal konkurranse bør benyttes som et førstekriterium for å kvalifisere for industritariff eller ikke. Deretter bør energiintensitet byttes ut med elintensitet og benyttes som differensieringskriterium til kundene som er kvalifisert til industritariff. Elkem mener elintensitet som kriterium er mer relevant, enklere å definere og dermed mer robust for tariffing i kraftnettet. Det fremstår for oss noe underlig at nettkunder med stort forbruk av andre energikilder enn elektrisitet, kan oppnå betydelig høyere differensieringsfaktor enn rene el-intensive industriaktører. I tillegg vil mener vi tariffmodellen står seg bedre med tanke på relevante nettforhold ved å tillegge industrikundenes tilførte nettnytte definert gjennom sommerlast og forbruksstabilitet. Dette er kriterier som er objektive og kontrollerbare og dermed i henhold til kontrollforskriften. Tariffing av nytt fremtidig forbruk/produksjon må for øvrig sees i sammenheng med arbeidet NVE gjør knyttet til anleggsbidrag.

Egenskapene ved kraftforedlende industri som gruppe skiller seg fra øvrig forbruk og gir dermed grunnlag for differensiering, men også intern blant industriaktørene er det store forskjeller når det kommer til egenskaper og nettmessige konsekvenser. Elkem mener en modell som differensierer mellom industriaktørene, basert på elintensitet, sommerlast og stabilitet, vil fremstå mer robust enn hva Statnett har presentert. En slik modell synliggjør også aktørens faktiske prisfølsomhet knyttet til kraftkostnader og forankrer de netterelevante forholdene på en bedre måte.

Elkem ønsker også å kommentere prosessen Statnett har kjørt rundt utarbeidelsen av ny tariffmodell. Som en betydelig nettkunde, ser vi det som svært problematisk at tariffmodell endres hyppig og derigjennom de økonomiske rammevilkårene. Vi etterlyser transparente og inkluderende prosesser med mulighet for å bli hørt, foreslåtte modeller må være forankret i gjeldene regelverk nasjonalt og i EU, samt modellen må være utarbeidet slik at den kan stå seg over lang tid. Vår opplevelse er at Statnett (og nettkundene) har behov for ytterligere tid før ny tariffmodell kan vedtas og beslutningen bør derfor ikke, som opprinnelig planlagt, fattes på styremøtet 21. juni 2018.

Med vennlig hilsen

For Elkem AS

Terje Omland

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Vår dato: 2018-05-18
Vår ref.:
Vår kontakt:
T:
Deres dato:
Deres ref.:
Side 1 av 2

Statnetts forslag til ny tariffmodell for transmisjonsnettet fra 2019 – noen ytterlige synspunkter

Det vises til Statnetts forslag til ny tariffmodell for industrien fra 2019 som ble presentert 15. januar i år, samt til Hydros høringsuttalelse av 16. mars. Som følge av NVEs brev til Statnett av 15. februar hvor NVE uttrykte uenighet om Statnetts forslag, samt derav behov for videre arbeid i regi av Norsk Industri, mente Hydro at det da ikke var hensiktsmessig å kommentere detaljer i foreslått modell. Hydro vil derfor nå gi noen utfyllende synspunkter til Statnetts foreslåtte modell før Statnett tar sine beslutninger.

Statnetts forslag legger industriens prisfølsomhet som gruppe til grunn for tarifferingen, basert på kriterier knyttet til energiintensitet og grad av internasjonal konkurranse. Det foreslås en tariffreduksjon på 40 prosent for alle industribedrifter over en viss størrelse.

Statnetts forslag vil innebære betydelig økning i tariffkostnadene for Hydros metallverk utover det dagens tariffmodell vil medføre, og bidrar til en uforutsigbarhet knyttet til metallverkens rammebetingelser. Dette er med på å svekke grunnlaget for lønnsom drift i Norge, og gjør fremtidige investeringer mer krevende å beslutte.

Med metallverk i Tyskland, stiller Hydro spørsmål til at Statnett nå foreslår en tilnærming og en tariffmodell som avviker vesentlig i forhold til den regulering og praksis for tariffing av aluminiumsindustrien som utøves der.

For Hydro er det avgjørende at tariffmodellen som besluttes for 2019 og de neste årene er robust i forhold til gjeldende regelverk, både nasjonalt og på EU nivå. Ny tariffmodell må derfor være forankret hos kundene i transmisjonsnettet og reguleringsmyndighetene. Hvorvidt arbeidet med nødvendig utvikling og forankring av ny tariffmodell innebærer at Statnett må utsette implementering av ny tariffmodell til industrien, bør vurderes.

Det grunnleggende kriteriet for differensiering av tariffen til industrien også i den foreslåtte fremtidige tariffmodellen bør være de fordeler i form av effektivitetsgevinster som store industrielle forbrukere tilfører nettet. Hydro ser på dette grunnlaget rom for en fortsatt betydelig tariffreduksjon for metallverkene innenfor gjeldende regelverk i forhold til Statnetts forslag. Hydro har i brev av 16. mars adressert ulike egenskaper ved aluminiumsindustrien som gir grunnlag for tariffreduksjon. Statnett bør differensiere tariffene etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold, samtidig som at tariffen skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.

Dersom endring av NVEs kontrollforskrift muliggjør en tariffing av industrien som i større grad gir grunnlag for å differensiere tariffingen på bakgrunn av industriens egenskaper og funksjon samt betydning for transmisjonsnettet, bør et slikt arbeid vurderes og igangsettes.

Som kriterium for prisfølsomhet, vil Hydro, i tillegg til grad av internasjonal konkurranse, anbefale bruk av elintensitet og ikke energiintensitet. Bruk av elintensitet som kriterium anses å være mer relevant og logisk i forhold til tariffing i transmisjonsnettet og NVEs regelverk, og det er mulig å

etablere objektive og dokumenterbare kriterier basert på elintensitet. Elintensitet anvendes også som kriterium for tariffreduksjon til industri i Tyskland og Frankrike.

Basert på Statnetts tilnærming og gjeldende regulering, vil en tariffmodell for industrien kunne legge til grunn internasjonal konkurranse og størrelse på industriuttak (MW) som trigger til å oppnå tariffreduksjon. Modellen foreslås videre å benytte kriterier basert på elintensitet, samt 'stabil sommerlast' og 'lave timevariasjoner over året'. Kriteriene 'stabil sommerlast' og 'lave timevariasjoner over året' anses å være relevante nettforhold og hvor industribedriftenes kraftforbruk bidrar positivt til å redusere Statnetts systemdriftskostnader. Kriteriene basert på 'elintensitet', 'stabil sommerlast' og 'lave timevariasjoner over året' foreslås videre differensiert mellom ulike bedrifter, som etter Hydros syn vil bidra til en mer robust tariffmodell for industrien enn Statnetts forslag fordi en reflekterer de enkeltes bedrifters prisfølsomhet for kraftkostnader og relevante nettforhold på en bedre måte. En slik tariffmodell vil dermed etter Hydros syn være mer robust enn Statnetts forslag til tariffmodell som gir lik tariffreduksjon for alle bedrifter. Videre vil størrelsen på industriuttaket også påvirke effekten på investeringsbehovet for Statnett ved eventuell nedlegging samt kapitalbehov pr MW ved tilrettelegging for industriforbruk, noe som også innebærer at en differensiering mellom ulike bedrifter i forhold til størrelse kan vurderes.

Avslutningsvis vises det til at Statnett innenfor tarifferingen vil hensynta at enkelte industrikunder selv står for kostnader for transformering fra transmisjonsnettets spenningsnivå, dvs tar kostnaden selv for nedtransformering fra transmisjonsnettets. Hydro imøteser Statnetts konkretisering av dette.

Med vennlig hilsen
for Hydro Energi AS

Stein Øvstebø

Leder Kraftsystemer, Nett og Konesjoner

2018-05-16

Statnett SF

v/ Ketil Grasto Røn

Gro Ballestad

ketil.ron@statnett.no

gro.ballestad@statnett.no

Tilleggsinnspill til tariffmodell 2019

1. Innledning

Vi viser til møte hos Statnett 14.5. 2018. I det nedenstående oppsummerer vi våre innspill på møtet.

IndustriEl AS har tidligere levert innspill til tariffmodell 2019. Etter fristen for innspill 16. mars 2018 har det skjedd flere ting som etter vår mening har betydning for vurderingen av tariffmodellen for transmisjonsnettet.

Det gjelder NVEs forslag om forskriftsendring, som blant annet vil gjøre anleggsbidrag obligatorisk fra 1.1. 2019, se utdypning 1 under. Det gjelder også Stortingets vedtak om norsk tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke, som kan få betydning for innmatingsavgiftens fordeling på transmisjon og distribusjon, se utdypning 2 under.

2. IndustriEls syn på hovedprinsippene i tariffing av stort forbruk

IndustriEl støtter hovedprinsippene i Statnetts forslag til tariffmodell fra 2019. Vi oppfatter at evalueringen av dagens modell viser at den hverken kan begrunnes nettmessig eller samfunnsøkonomisk, og at det derfor må komme en endring fra 1.1. 2019.

- IndustriEl støtter Statnetts tilnærming når det gjelder å basere tariffingen av stort forbruk på en analyse av den definerte gruppens kostnadsansvarlighet, men mener at det kan begrunnes en lavere ramme enn den Statnett har lagt til grunn. Vi vil komme tilbake med en underbygging av dette.
- IndustriEl har, som blant andre Norsk Industri og Energi Norge, foreslått og begrunnet en gjennomgående tariff, som inkluderer regionalnettskostnadene for stort forbruk i SFHB-tariffen. Selv om dette ikke ligger klart innenfor Statnetts arbeid med å fastsette en transmisjonsnettariff, er et parallelt arbeid som begrunner og initierer en slik løsning fra Statnetts side svært viktig.
- IndustriEl støtter Statnetts forslag om fordeling av stort forbruks kostnadsansvarlighet gjennom én tariff for samtlige bedrifter. Lik tariff for samme kundegruppe er det alminnelig anerkjente prinsippet som gjelder så vel for produksjon som for husholdninger og annen næringsvirksomhet. Selv om tariffen er lik, medfører den foreslåtte effekttariffingen i seg selv en betydelig differensiering. Bedrifter med 8 400 timers brukstid betaler 40 % mindre per kWh enn bedrifter med 5 000 timers brukstid. Dette utgjør spennet for stort forbruk.
- IndustriEl støtter Statnetts forslag om å erstatte k-faktor med en områdefaktor, men mener at begrunnelsen først og fremst må ligge i å gi lik områdefaktor til punkter som nett- og systemmessig ligger i samme område. Dagens forslag omfatter områder med store indre ulikheter og er derfor lite egnet.

3. Utdypning 1: Anleggsbidrag og lokaliseringssignal

I Høringsdokument 6-2018 har NVE lagt frem «*Forslag til endring i forskrift om kontroll av nettvirksomhet – Forslag til endringer i regelverket om anleggsbidrag*». Høringsfristen er 25. mai 2018. Blant de konkrete forslagene er obligatorisk anleggsbidrag, også i masket nett.

I vårt tidligere innspill pekte vi på at det normalt vil det være helt andre forhold enn Statnetts tariff som bestemmer lokalisering av nytt eller utvidet forbruk. Selv om det gjenstår å se hvordan NVE formulerer den endelige forskriften, er anleggsbidrag i NVEs forslag i det minste et direkte og sterkt signal om hvilke kostnader en nyetablering eller utvidelse påfører nettet. Vi kan derfor ikke se at det skulle være behov for et signal i tillegg i tariffen.

Vi er blitt kjent med en analyse, utarbeidet av ADAPT Consulting AS, som viser sammenhengen mellom de foreslåtte områdefaktorene og marginaltap. Sammen med NVEs forslag om anleggsbidrag gir denne analysen grunn til å drøfte områdeinndelingen, som Statnett har bedt om innspill på. I tillegg gir det grunnlag for å drøfte områdefaktorens begrunnelse som lokaliseringssignal. Et sammendrag av analysen vedlegges.

4. Utdypning 2: Mulig ny fordeling av innmatingsavgiften

Stortingets vedtak om EUs tredje energimarkedspakke medfører inndeling i to nettnivåer, transmisjonsnett og distribusjonsnett. I dag er det som kjent slik at avgiften for innmating i distribusjonsnettet beholdes i distribusjonsnettet, mens avgiften for innmating i dagens regionalnett går til Statnett.

Vi har forstått at satsen på 1,1 øre/kWh utgjør 5-600 millioner kroner i regionalnettet. Vårt anslag er at 350 – 400 millioner kroner av dette er i regionalnett med SFHB-bedrifter. En eventuell omfordeling av disse inntektene vil kunne ha stor betydning for den regningen SFHB-bedrifter betaler i regionalnettet, og derved for de kostnadene som ville måtte inkluderes ved én SFHB-tariff som også inkluderer de 2/3 av SFHB-bedriftene som tar kraften ut i dagens regionalnett. I vår tidligere innspill anslo vi dagens regionalnettsregning til SFHB til ca 150 millioner kroner, hvorav tre bedrifter i ett nettselskap står for 2/3.

IndustriEl ber derfor om at Statnett, nå også med henvisning til Stortingets vedtak om tredje energimarkedspakke, baserer den nye tariffmodellen på én gjennomgående tariff som inkluderer dagens tariffing i regionalnettet, og hvor det redegjøres for og tas hensyn til de inntekts- og kostnadsendringene en omfordeling av innmatingsavgiften vil medføre.

Vennlig hilsen
For IndustriEl AS

Helge Stanghelle
Styreleder

Statnett SF
PB 4904 Nydalen
0423 Oslo

Deres ref: "Innspill tariffmodell 2019"

Vår ref: ol

Dato: 22.05.2018

Innspill til rapporten "Forslag til tariffmodell fra 2019"

Norsk Industri representerer kraftforedlende industri og flere av landets største enkeltbidragsyttere til kostnadsdekning for transmisjonsnett og underliggende nett. Industrien står for en betydelig verdiskaping og eksport av ulike industriprodukter basert på klimavennlig og fornybar kraft. Våre bedrifers konkurransevne bestemmes i stor grad av energikostnader, der utgifter til nett er en sentral komponent. Vi takker for muligheten til å avgi innspill på en sak som har stor innvirkning på industriens økonomiske situasjon og fremtidig investeringsevne.

Sammendrag av Norsk Industris innspill

Norsk Industris kommentarer til Statnetts arbeid med å utvikle ny tariffmodell for industrien kan oppsummeres som følger:

- Industriens nettbruk bidrar til å stabilisere nettet, opprettholde roterende masse i kraftsystemet og redusere frekvenssvingninger. Mange industribedrifter ligger nær kraftproduksjon, noe som reduserer overføringsbehov i nettet. Et gitt effektuttak fra industrien krever oftest lavere nettinvesteringer og kapitalkostnader enn tilsvarende effektuttak fra alminnelig forsyning.
- Industriens nettmessige nytte videreføres når industrien forblir værende i kraftsystemet der den er. Store reduksjoner i industriforbruket kan forårsake vesentlige kostnader for øvrige aktører i kraftsystemet på grunn av behov for ytterligere nye investeringer.
- Statnetts forslag til ny SFHB-modell gir industrien en samlet kostnadsøkning på rundt 260 millioner kroner i 2019, og industriens inndekningsandel øker fra 6% til 11%. Det er ikke grunnlag for å hevde at den relative prisfølsomheten mellom industri og alminnelig forsyning er endret for kommende periode i forhold til de siste årene. De neste årene vil også årlige kostnader øke grunnet Statnetts omfattende nettplaner. Kostnadsøkningen, som er dramatisk for en industri med behov for langsiktige rammebetingelser og forutsigbarhet, samsvarer ikke med henførbare kostnader for industrien i Statnetts investeringsportefølje.
- Prisfølsomhet og nettmessige forhold henger sammen. Høye nettariffer til industrien kan medføre bortfall av industri, noe som igjen vil føre til ytterligere investeringer i nettet og kostnadsøkninger. Statnetts sprangvise utbygging og overkapasitet i nettet blir videre samfunnsøkonomisk svært kostbart og innebærer en ineffektiv utnyttelse av nettet dersom forbruket og produksjonen ikke tilpasser seg og tar i bruk den økte kapasiteten over tid. Residuale tariffer bør innrettes mot økt forbruk og utnyttelse av transmisjonsnettet framover. Dette tilsvarer effektiv utnyttelse og utvikling av nettet (jf. kontrollforskriftens §13-1d) som bør hensyntas i i tarifferingen av forbruk med høy prisfølsomhet.
- Et optimalt tariffdesign minimerer uønskede vridninger som følge av endring i tariffnivå. Målet bør være at nettbrukere bruker nettet slik de ville ha gjort dersom de ikke måtte betale residuale tariffer. Prisfølsomhet er et mål på hvor tilbøyelig de er til å endre adferd på denne måten. En effektiv tariffutforming oppnås ved at aktører og aktiviteter med liten prisfølsomhet betaler mye av de residuale tariffene, mens prisfølsomme betaler en mindre andel.

- Kriteriene størrelse, energiintensitet og internasjonal konkurranse kan måle sammenhengen mellom nettrelevante forhold og prisfølsomhet, både kombinert og hver for seg. I tillegg foreslås at Statnett innarbeider kriterier knyttet til sommerlast og timevariasjoner, som direkte kan knyttes til reduksjoner i Statnetts systemkostnader knyttet til industriforbruk.
- Statnett bør, som en del av denne høringsprosessen, vurdere effekten av foreslått modell ut fra hvor industrikundene er tilknyttet. Vårt prinsipielle standpunkt er at industrien bør tariffes likt uavhengig av hvilket nettnivå forbruket er tilknyttet.
- Norsk Industri er enig i Statnetts resonnement om at andel henførbare kostnader kan være hensiktsmessig ved vurdering av industriens ansvar for Statnetts kapitalkostnader, og at dette utgjør en viktig del av utformingen av differensieringsfaktor for industribedriftene, men mener Statnetts forutsetninger må justeres. En slik justering vil gi en differensieringsfaktor på 75-80%.
- Andre land, som Tyskland og Frankrike, som har samme tilnærming og tariffmessig logikk, har maksimal differensieringsfaktor på 90%.
- Det er gode grunner til at industriens differensieringssats bør differensieres noe mellom de ulike industrigrener. En flat sats kan gi suboptimale prissignaler til de mest følsomme nettkundene.
- Norsk Industri forutsetter at industrien gis anledning å kommentere endelig forslag til modell før vedtak. Tilstrekkelig forankring og involvering av nettkundene i transmisjonsnett, samt avklaring med reguleringsmyndighetene, er helt avgjørende. Protokollprosessen fra starten av juni til den 21. juni gir Norsk Industri en kort frist til å få fremmet sine synspunkter. Dersom Statnett på nåværende tidspunkt har besluttet at ny tariffmodell ikke vil være ferdig utarbeidet og på plass for ikrafttredelse i 2019, bør Statnett kommunisere dette og legge fram en ny framdriftsplan snarest. Vi må framover få utredet grunnlaget for bruk av kriterium ytterligere, og Statnett og Norsk Industri bør ha en tett dialog om de ulike spørsmålene.

Norsk Industri understreker at den kraftførelende industrien bidrar med sin fleksibilitet til at endrede forhold i kraftsystemet kan håndteres på en effektiv måte. Industriens tilstedeværelse og bruk av nettet kan gi Statnett effektivitetsgevinster og hindre sammenbrudd i kraftforsyningen, noe som også bør vektlegges i tariffingen.

Bakgrunn og generelt

I kontrollforskriften §13-1 heter det blant annet (vår utvelging):

"Alle nettselskapene er ansvarlige for at det utarbeides tariffer som er punktbaserte etter følgende prinsipper:

.....c) nettselskapet plikter å tilby alle som etterspør netjtjenester ikke-diskriminerende og objektive punktтарiffer og vilkår.

d) tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.

e) tariffene kan differensieres etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold....."

Ovennevnte punkter må oppfylles med prisfølsomhet som overordnet kriterium for differensiering og avledede kriterier.

Statnett oppgir at foreslått tariffmodell fra 2019 gir en netto økning på rundt 260 millioner kroner hvert år, noe som for de største nettbrukerne kan innebære en årlig økning på titalls millioner kroner. Denne økningen baseres på dagens tariffnivå.

Tariffnivået vil imidlertid øke gjennom perioden, fra 270 kr/kW i dag til over 500 kr/kW i 2021, slik at den reelle kostnadsøkningen per år blir bortimot det doble.

SFHB-ordningen i dagens modell, der bestemte kriterier knyttet til nettbruk bestemmer industribedriftenes differensieringsfaktorer, vil gjennomgå vesentlige endringer. Statnett foreslår å innføre prisfølsomhet som differensieringskriterium.

NVE har i brev form, datert 15.2, stilt spørsmål ved Statnetts forslag til begrunnelse for lavere satser for stort forbruk, begrunnet gjennom forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 og to klagesaker fra 2010. NVE stiller spørsmål ved hvorvidt prisfølsomhet som tariffreduksjonsgrunnlag er forenlig med kontrollforskriften, og om avledede kriterier for prisfølsomhet er tilstrekkelig objektive og kontrollerbare. Også forholdet til tariffing av kunder i underliggende nett er adressert. Statnett har valgt å gå videre med foreslått modell, med implementering 1. januar 2019.

Forutsetningen er at forholdet mellom prisfølsomhet og nettmessig nytte dokumenteres bedre og avledede kriterier begrunnes bedre, og således gjør modellen regulatorisk godkjennbar.

Norsk Industris merknader til Statnetts foreslåtte SFHB-modell

Gjentatte endringer i tariffnivå og tariffmodell skaper en svært uheldig regulatorisk usikkerhet for konkurranseutsatt industri, spesielt med bakgrunn i Statnetts økte kostnader de neste årene. Vi oppfordrer derfor Statnett til å bruke nødvendig tid og ressurser på å utforme en regulatorisk forankret modell som er langsiktig og robust nok til å kunne videreføres over flere modellperioder uten vesentlige endringer. Statnett må også vurdere bruk av prinsipper og regler for industri-tariffing i sentrale EU-land, eksempelvis Tyskland og Frankrike. Også dagens tariffmodell har elementer som Statnett bør vurdere videreført.

Vi legger til grunn at vi får anledning til å kommentere et endelig forslag til modell som er regelverksmessig robust og forankret hos myndigheter. Statnetts nåværende prosess synes å gjøre dette særdeles vanskelig; med korte frister og sen presentasjon av endelig tariffmodell. Vi risikerer å ende opp med en modell som ikke er godt forankret hos nettkunder, noe som har klare forvaltningsmessige svakheter.

Prisfølsomhet og nettmessige forhold

Bruk av prisfølsomhet som indikator på nettmessige forhold og som differensieringskriterium for residuale tariffer må begrunnes ut fra egenskaper ved nettkundene som påvirker nettet teknisk eller økonomisk. Industrien har slike egenskaper og representerer med sitt store og stabile forbruk en klar nettmessig nytte for transmisjonsnettet. Forbruket bidrar til å stabilisere nettet, opprettholde roterende masse i kraftsystemet og redusere frekvenssvingninger. Mange industribedrifter ligger nær kraftproduksjon, og bidrar således til å redusere overføringsbehovet i resten av nettet. Industriens nettmessige nytte videreføres når industrien forblir værende i kraftsystemet der den er. Store reduksjoner i industriforbruket kan forårsake vesentlige kostnader for øvrige aktører i kraftsystemet på grunn av behov for ytterligere nye investeringer. Samlet gir dette grunnlag for en fortsatt betydelig tariffdifferensiering basert på objektive og dokumenterbare kriterier.

Prisfølsomhet kan også kobles til energiloven og kontrollforskriftens § 13-1d) der det fremgår at *tariffene skal utformes for i størst mulig grad å bidra til effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet*. Tariffer skal altså dekke kostnader og bidra til et samfunnsøkonomisk effektivt kraftsystem. Effektiv utnyttelse og utvikling av nettet betyr at det må være en koordinasjon mellom nettutvikling og utvikling av forbruk og produksjon. Tett koordinering og samtidighet i utvikling av ny kapasitet og endrede nettbehov er umulig å få til i praksis, ettersom Statnett, av gode grunner, bygger

nettet sprangvis, altså med en viss overkapasitet i forhold til forventet behov. Statnetts utbyggingsplaner omfatter mye overkapasitet. I forslaget til ny tariffmodell heter det at "*Statnett er inne i en periode med store investeringer. Bakgrunnen for et økt investeringsbehov er et kraftsystem i endring, kombinert med et stort reinvesteringsbehov i eksisterende nett. Perioden vi nå er inne i karakteriseres av en historisk høy utbyggingsaktivitet, og Statnett er per dags dato det nettselskapet i Norden som investerer mest.*"

Sprangvis utbygging har nytte og kostnader, som i sin tur fordeles ulikt mellom ulike nettbrukere. Nyttan tilfaller i stor grad produsenter, som blir gratispassasjerer når overdimensjonering gir bedre vekstvilkår uten kostnad på grunn av begrenset mulighet for økning av innmatingstariffen. Kostnaden ved overdimensjonering havner hos forbrukerne, og kan bli svært høy per kunde hvis forbruket ikke vokser og man sitter igjen med død kapital. Tariffen kan derimot, dersom den utformes riktig, bidra til en bedre balanse mellom nettbygging og forbruk og dempe denne kostnaden. Tariffen skal altså fremme nettbruk med visse egenskaper som stabilitet og jevnt høy nettbruk, samt fremme nettbruk generelt.

Her blir prisfølsomhet relevant. Prisfølsomhet kan forstås som «kundernes forbruksrespons på tarifføkninger» eller «endring i antall nettilknytninger som respons på tarifføkninger». Disse egenskapene påvirker åpenbart nettkostnader på kort og lang sikt og utnyttelsen og utviklingen i nettet. På kort sikt kan høye tariffer føre til underutnyttelse av eksisterende nett, på lang sikt kan det føre til manglende forbruksrespons i form av lavere nettbruk eller frakobling fra nettet. Høye tariffer for kunder med høy prisfølsomhet øker sannsynligheten for at Statnetts overdimensjonering gir urimelig høye kostnader for forbrukere og blir en samfunnsøkonomisk *ineffektiv* nettutvikling.

Vi mener at følgende prinsipper bør anvendes for å utforme tariffer som gir mest mulig nettnytte.

- Tariffer bør fremme den type forbruk som *yter tilleggstenester til nettet*, som sommerforbruk og jevnt døgnforbruk samt sikrer tilstedeværelse av effekt for nødvendig utkobling ved behov
- Tariffer bør insentivere *forbrukstilpasninger* i så stor grad som mulig, slik at man får en balansert nettbygging og unngår for høye tariffer for prisfølsomt forbruk
- Tariffer bør være *målrettet* i den forstand at forbrukere med lavest prisfølsomhet betaler de høyeste tariffene, og at de med høy prisfølsomhet betaler lavere

Sett i sammenheng drar disse prinsippene i retning av lavere tariffer for store enkeltbrukere med høy priselastisitet som også yter tilleggstenester til nettet. Kraftforedlende industri har disse egenskapene. Viktigst er de tjenester industrien yter til nettet gjennom sitt bruksmønster. For det andre vil, som Statnett påpeker, bortfall av industriforbruk gi kraftsystemet betydelige merkostnader for ombygging. For det tredje består kraftforedlende industri av relativt få og store forbruksenheter, som ved utvidelse øker forbruket mer enn mindre enheter. For det fjerde har industrien en helt annen priselastisitet enn alminnelig forbruk.

Vi minner om at taket på produsentenes nettтарiffer er motivert av prisfølsomhet. EUs begrunnelse for tak på innmatingstariff er at for høye tariffer vil ha en dempende effekt på investeringsgraden av fornybar energi.

Hvordan skal de ulike kriteriene defineres?

Målekriteriene Statnett foreslår – størrelse, energiintensitet og eksponering for internasjonal konkurranse – har to hensikter: å identifisere nettbrukere som tilfører nytte til nettet, og objektivt og kontrollerbart utrede hvor prisfølsomme disse er og

dermed i hvor stor grad man risikerer å miste disse brukerne med feil tariff. Vi mener dette kan oppnås, litt avhengig av hvordan parameterne utformes.

Måling av *størrelse* er uproblematisk. Imidlertid bør kravet om tilkobling på 33 kV eller over fjernes da flere store og prisfølsomme forbrukere er tilkoblet et lavere spenningsnivå (gjelder særlig forbrukere i industriparker). Vi kan heller ikke se nødvendigheten av at Statnett må praktisere et slikt krav.

Hvis *energiintensitet* brukes, mener vi det prinsipielt riktige og mest praktiske er å måle dette som andel av totalkostnader, eventuelt totale variable kostnader. Dette gir en intuitivt rimelig rangering av bedrifter. Datatilgjengeligheten er god og etterprøvable. Imidlertid er det avgjørende at Statnett utformer en målemetode og dataanvendelse som gir sammenlignbarhet mellom bedrifter. Et viktig prinsipp i denne sammenhengen er bruk av normpriser i verdifastsettelse av kostnader. Likeledes bør kvantifiseringer av eksempelvis energiintensitet være revisorgodkjent.

Internasjonal konkurranse, eller *relokaliseringsrisiko*, er noe mer krevende å måle. Trolig finnes det ikke en enkelt faktor som kan anses som treffsikker og samtidig være objektiv og kontrollerbar. Det er etter vår oppfatning langt mer hensiktsmessig å bruke en proxy-parameter som måler mulighet for kostnadsovervelting til sluttbrukerpriser. Eksempler kan være hvorvidt produktpriser settes på internasjonale marked eller måling på handelsintensitet anvendt av EU.

Vi mener for øvrig at denne listen med kriterier må suppleres med nettrelaterte parametre som sommerforbruk og variasjon stabilitet i døgnforbruk. Dette er relevante, objektive og kontrollerbare verdier som i dag benyttes som differensieringsgrunnlag.

En differensiert differensieringssats kan være mer hensiktsmessig enn en flat

Statnett foreslår en fast differensieringsfaktor på 40% for prisfølsomt forbruk. Grunnen er, ifølge Statnett, at det er vanskelig å beregne prisfølsomhet både innenfor en kundegruppe og for den enkelte kunde, og at det på det tidspunktet forslaget ble lagt fram ikke var etablert grunnlag for å differensiere mellom kunder som faller innenfor kriteriene. Statnett har imidlertid understreket ønske om innspill om hvorledes kriteriene skal utformes. Vi mener at både størrelse og energiintensitet er målbart med relativt god presisjon, og at det derfor kan være grunnlag for å differensiere mellom forskjellige industribedrifter basert på objektive og kontrollbare kriterier.

Poenget med differensieringssats er å gi insentiver til riktig type adferd fra en bestemt type nettbruker. For å minimere uønskede vridende atferd som følge av residuale tariff er det viktig å vurdere aktørenes prisfølsomhet, altså hvor tilbøyelig de er til å endre bruk av nettet ved en tariffendring. Den residuale tariffen for en kunde bør, prinsipielt, settes lik det nivået som innebærer at kunden velger å utnytte det eksisterende nettet mest mulig. En flat sats som skal minimere risikoen for uønsket samlet nettbruk fra et sett med aktører med ulike bruksprofiler, intensitetsstørrelser knyttet til prisfølsomhet og relokaliseringmuligheter kan være utfordrende. Det er rimelig å anta at det er store forskjeller i og usikkerheter om prisfølsomheten mellom både enkeltkunder og mellom industrisektorer på kort og lang sikt. Da kan en felles tariffreduksjon føre til at de mest prisfølsomme kundene betaler en for høy sats, selv om summen av tariffreduksjoner skulle være riktig fastsatt.

Vi mener derfor at Statnett bør vurdere å differensiere mellom prisfølsomme virksomheter. Vi mener dette kan gjøres best ved en to-stegs differensieringsprosess innrettet på følgende måte:

- *En binær terskelverdi*; skiller ut forbruk man av nettmessige hensyn ønsker å ha mer av. Størrelse og overveltningmulighet (relokaliseringsrisiko) bør benyttes under ett. Bedrifter med stort forbruk og lav overveltningmulighet kvalifiserer til differensieringssats, andre ikke.
- *Differensieringsfaktorer*; for de bedrifter som kvalifiserer til differensieringssats, bestemmes nivået på differensieringssatsen av nivå på (i) prispfølsomhet, for eksempel målt ved energiintensitet, og (ii) tilført nettnytte, målt ved sommerlast og forbruksvariasjon, der hver faktor eksempelvis teller 1/2. Differensieringen kan baseres på kategoriinndeling eller lineær interpolering.

En eventuell differensiering mellom bedrifter på dette grunnlaget kan følge samme system som i andre land med lignende begrunnelser og kriterier for industritariff. I Tyskland er intervallet 80-90% og i Frankrike 60-90%.

Statnetts valg av 40%, basert på beregning av industriens henførbare kostnader, er mangelfullt begrunnet

Tariffen skal, ifølge Statnett, sørge for at alle forbrukere dekker *minst* den kostnaden de påfører nettet. I realiteten betaler forbrukere mer enn "sin" andel da 1) mye nettutbygging er sprangvis og dermed ikke henførbare, og 2) produsentenes tariffer er låst og produsentene dekker langt mindre enn sin andel.

Statnett beregner maksimal differensieringsfaktor basert på forskjellen mellom at industrien betaler det samme som annet forbruk og at industrien betaler "sin" kostnadsandel. Dette er etter vår mening en aktuell metode.

Vi noterer oss at en differensieringsfaktor lik 40% betyr at industrien dekker 9% av totale residuale kostnader. Det gis ingen samfunnsøkonomisk begrunnelse om hvorfor industriens andelssats bør heves til dette nivået fra dagens nivå på 6%.

Statnetts metode innebærer at maksimal differensieringsfaktor defineres av henførbareheten av residuale kostnader – hvor mye som er residuelt, hvor mye som er henførbart til forbruk og hvor mye som er henførbart til produksjon. Hvilke nettutbygginger som er direkte henførbare til industri benyttes ikke. Industritariffen vil dermed defineres fra skjønn og forutsetninger som er krevende å verifisere. Det metodologiske grunnlaget for differensieringsfaktoren på 40% er spesielt uklart.

Genuint residuale kostnader er kjennetegnet ved at de ikke kan henføres til en enkelt aktør, og i den grad kostnader er henførbare, bør de prinsipielt reflekteres i tariffer som gir prissignaler. Når Statnett likevel bruker begrepet "delvis henførbare" så er dette ifølge Statnett fordi enkelte residuale kostnader «i stor grad kan knyttes til store enkeltforbrukere som gruppe». Vår oppfatning er like fullt at begrepet er noe uklart definert og skjønnsbasert.

Et annet estimat på differensieringsfaktoren

Vi mener Statnetts metode for utregning av maksimal differensieringsfaktor er en fornuftig tilnærming, og er relevant som grunnlag for å vurdere industriens kostnadsansvar i forhold til kapitalkostnadene til Statnett. Men vi er uenige i flere av Statnetts forutsetninger.

Vi har forståelse for at Statnett må legge til grunn faglige og til en viss grad kvantitative analyser ved forberedelse av ny tariffmodell og håndtering av «relevante nettforhold». Vi vil imidlertid understreke at Statnett også har et bredt og åpenbart grunnlag for å utøve skjønn, og en del vurderinger knyttet til kostnader og nytte i det sammenhengende og maskede transmisjonsnettet er svært krevende og nærmest umulig å kvantifisere.

Ved bruk av Statnetts metode og justerte forutsetninger, kommer vi frem til en maksimal differensieringsfaktor for industrien sett under ett er i størrelsesorden 75-80%. Justeringene våre kan oppsummeres som følger:

- *Innmatingstariffen justeres ned*; i Statnetts regnestykke antas det at inntekten fra innmatingstariffen er helt likt det som defineres som genuint residuale kostnader på 2 milliarder kroner. Det som forbruk må dekke omfatter dermed ikke det som er genuint residuallt. Nivået på innmatingstariffer er dog langt lavere enn 2 milliarder kroner. I realiteten må dermed forbruk dekke alt som er delvis henførbart produksjon pluss noe av det som er genuint residuallt.
- *Delvis henførbart til forbruk justeres ned*; Statnett anslår at 50% av alle delvis henførbare kostnader tilfaller forbruk. Etter en gjennomgang av Nettutviklingsplanen (2017) mener vi imidlertid at 25% er et langt mer presist estimat. Denne andelen tilsvarer alt som kategoriseres som *forsyningssikkerhet*, pluss noe av det som kategoriseres som *forsyningssikkerhet og fornybart*. Nettanlegg som henføres til henholdsvis *fornybar, fornybar og handlingskapasitet* og *mellomlandsforbindelser* er etter vår oppfatning ikke henførbart til forbruk.
- *Oppsummert* betyr dette at forskjellen mellom det forbruk *må* dekke og det som er delvis henførbart til forbruk er langt større enn 50%. Vi anslår forskjellen til å være 75-80%, litt avhengig av hvor stor innmatingstariffen er. Hvis vi følger Statnetts metode og logikk skal dermed maksimal differensieringsfaktor for industrien være vesentlig større enn det Statnett foreslår.

Gjennomgangen gir en god pekepinn på hvor stor andel av samlede nettkostnader industrien står for. Det er krevende å fastslå eksakt henførbart (til industri) og at det industrien må dekke noe av residuale kostnader. Her kan vi legge noen prinsipielle føringer til grunn:

- Så lenge hensikten med tariffmodellen er å unngå vridende adferd så bør tariffen settes til et nivå som innebærer at kunden velger å utnytte det eksisterende nettet mest (og best) mulig¹. For de mest prisfølsomme kundene innebærer dette å betale en liten andel av residuale kostnader.
- Dersom tariffen kan differensieres mellom industribedrifter så kan de mindre prisfølsomme få en noe lavere differensieringsfaktor.
- Som et viktig premiss mener vi at det samlede nivået på differensieringssatser avstemmes med industriens totale nettkostnadsandel i dag på 6%.

For øvrig minner tankegangen bak Statnetts modell mye om den man finner i den tyske og franske tariffordningen for stort og kraftintensivt forbruk. Den tyske modellen er innrettet for å fremme forbruk som har klare nettmessige fordeler, definert ved størrelse og brukstid. I Frankrike identifiseres kraftintensivt og hyperkraftintensivt forbruk etter elektrisitetsintensitet, handelsintensitet og årlig elektrisitetsforbruk. Maksimal differensieringssats i Frankrike og Tyskland er 90% for de henholdsvis mest kraftintensive og nettbruksgunstige forbrukerne.

Nærmere om prosessen

Industrien forutsetter at industrien gis anledning å kommentere endelig forslag til modell før vedtak. Tilstrekkelig forankring og involvering av nettkundene i transmisjonsnettet, samt avklaring med reguleringsmyndighetene, er helt avgjørende. Protokollprosessen fra starten av juni til den 21. juni gir Norsk Industri en kort frist til å få fremmet sine synspunkter. Dersom Statnett på nåværende tidspunkt har besluttet at ny tariffmodell ikke vil være ferdig utarbeidet og på plass

¹ Gitt at knapphet på kapasitet og tap reflekteres gjennom andre prissignaler.

for ikrafttredelse i 2019, bør Statnett kommunisere dette og legge fram en ny framdriftsplan snarest. Vi må framover få utredet grunnlaget for bruk av kriterium ytterligere, og Statnett og Norsk Industri bør ha en tett dialog om de ulike spørsmålene.

Norsk Industri minner for øvrig om epost av 23. mars til Statnett om videre samarbeid. I denne eposten skriver vi følgende:

Norsk Industri legger til grunn at Statnett gjennomfører høring på en ny modell når den foreligger. Slik vi oppfatter Statnetts tidsplan vil Norsk Industri da måtte avgi endelig høringssvar innen månedsskiftet mai/juni. For at vi skal kunne avgi et fullgodt høringssvar på en modell vi hittil ikke kjenner til vil vi trenge minst fire fulle arbeidsuker. Norsk Industri og medlemsbedriftene vil minimum ha behov for denne tiden til å vurdere grunnlaget og kriteriene for et nytt forslag til tariffmodell. Dette bør også tas hensyn til når Statnett skal legge frem sitt endelige forslag og videre framdrift/ beslutninger.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Ole Børge Yttredal
Direktør Energi- og miljøavdelingen